

BREV TIL EUROPA

AV ATHENA FARROKHZAD

OM DRAMATIKEREN

Athena Farrokhzad (f. 1983) er en svensk poet, dramatiker, kritiker og skriveleer som har markert seg som en betydningsfull stemme i den nordiske offentligheten. I spennet mellom individ og kollektiv, tradisjon og fornyelse, foreslår hun en poesi som er direkte og anvendbar uten å gi avkall på kompleksitet. Debut-diktsamlingen *Vitsvit* utkom i 2013 og vakte oppsikt i inn- og utland. Boka har vunnet en rekke priser, og blitt oversatt til 15 språk. Som dramatiker har hun blitt spilt på bl.a. Dramaten og Unga Klara i Stockholm, Radioteatern og Backa Teater i Göteborg. *Moral ifølge Medea* regissert av Kjersti Horn spilte på Torshovteatret i Oslo i 2019. *Brev til ei Krigarske* del 1 og 2 fikk sin norske urforeføring gjennom Cornerstone i henholdsvis 2019 og i 2020. Siden *Vitsvit* har Athena bl.a. utgitt diktsamlingene *Trado*, *I rørelse* og *Åsnans år*, og oversatt poeter som Adrienne Rich, Audre Lorde, Juliana Spahr og Natalie Diaz til svensk. Athena er sammen med Ida Linde ansvarlig for litteraturprogrammet på Kulturhuset Stadsteatern i Stockholm.

OM BREV TIL EUROPA

Brev til Europa er en sørgesang over et kontinent i forfall. Med slående skarpsinn og mørk humor, ansvarliggjøres Europa for døden og ødeleggelsen kolonihistorien vitner om. Med tydelig fraspark i Allen Ginsbergs ikoniske dikt «America» fra 1956, skriver Athena Farrokhzad en bitende samtidsdiagnostikk spekket med litterære referanser, trass og slagkraft. Teksten kom til i 2018, på invitasjon fra den slovenske poesifestivalen Days of Poetry and Wine og den tyske stiftelsen Allianz Kulturstiftung. Siden har den blitt oversatt til en rekke språk og trykket i ulike medier. Produksjonsplattformen Amfi var de første til å iscenesette teksten, med en forestilling som hadde premiere på Fri Scen, Kulturhuset Stadsteatern i Stockholm 27. mars 2024.

Europa, jag har gett dig allt och nu är jag inget.
Europa, tvåhundra sextio euro och sjuttio sex cent, januari 2018.
Jag står inte ut med mig själv.
Europa, när ska du sluta kriga mot mänskligheten?
Dra åt helvete med ditt Jesuskomplex.
Jag mår inte bra, stör mig inte.
Jag tänker inte skriva min dikt förrän jag är på humör.
Europa, när ska du pensionera dig?
När ska du ta av dig dina kläder?
När ska du betrakta dig själv genom graven?
När ska du bli värdig dina miljoner gästarbetare?
Europa, varför är dina bibliotek fulla av tårar?

Det har varit en lång sommar och torkan breder ut sig.
Alla varuhus har slut på fläktar.
Snart har du varken ett levbart klimat eller någon välfärd.
Jag fantiserar om de murar du ska möta när katastrofen kommer.
Europa, säg efter mig:
Fotbollsspelare kan vara fransmän som är afrikaner som är fransmän.
Det är inte komplicerat.
Alla verkar förstå kolonialismens konsekvenser, utom du som är orsaken.
Europa, du är en avokado som ruttnar innan den mognar.
Du är ett skyddsrum som bara har plats för hyresvärderna.
Du har en självbild i teflon, inget fäster.
Du är en överdimensionerad skamfläck på kartan.

Europa, sextiotre år innan Lampedusa skrev Césaire att du var omöjlig att försvara.
Hur många döda i Medelhavet den här veckan?
Varje flyktig som forcerar dina gränser är en krigsförklaring.
Jordens fördömda vill ha det välstånd de skapat.
Europa, när ska du göra en Brexit från dig själv?
Du är slöjförbud i Frankrike, minaretförbud i Schweiz, smyckeslagar i

Danmark.

Du är Italiens inrikesminister som citerar Mussolini.

Du är asylsökande i koppel i Ungern.

Värst av alla är ändå Danmark.

Danmark är en öppen dörr som slagits in för lite.

En dag ska jag läsa in Danmark med Grönlands alla utsvultna isbjörnar.

En dag ska jag stjäla Danmarks bilar ur garagen.

En dag ska jag göra en gettoplan av Lars Løkke Rasmussen.

En dag ska jag utkräva hämnd för alla nedbrända flyktingförläggningar.

En dag ska du tiggas alla romer om förlåtelse.

En dag ska synagogans vakter bli övertaliga.

En dag ska Dublin bara vara namnet på en av dina städer.

Europa, en dag ska jag äta bakelser med Shora och Miriam och Hanna.

Ingen ska höja på ögonbrynen när vi kommer in på det finaste konditoriet.

Ingen ska tilltala oss på engelska.

Vi ska röra om i våra koppar med utsökta små skedar.

Vi ska låta våra döttrar beställa in allt de ser.

Ingen ska vända bort blicken när vi frågar om det finns barnstolar.

Ingen ska sucka när barnen spiller.

Europa, varje dag spottar vita människor efter oss på tunnelbanan.

De tror på allvar att sittplatserna är deras födslorätt.

Europa, du verkar inte ha återhämtat dig från digerdöden.

Europa, det är muslimerna.

Det är muslimerna och judarna och romerna och afrikanerna.

Och de som ser ut att vara muslimer och afrikaner, men inte är det.

Och de som var judar, men gjorde allt för att dölja det.

Europa, när ska jag skriva mina dikter med en medioker vit mans självförtroende?

Hur många offrade du i Guantánamo Bay?

När ska Palestina vara med i Eurovision Song Contest?

När ska dina gränser sluta trakassera Uralbergen?

När ska jag gå in i snabbköpet och betala för det jag behöver med mitt vackra ansikte?
Europa, hur kan så många av dina nationer vara monarkier?
Tror du att det här är en barnsaga?
Hur länge ska du låtsas som att Robespierre aldrig har funnits?
Erasmus är det sämsta som har hänt mina universitetsstudier.
Jag ockuperade Université Denis Diderot och låg med alla norr om floden.
Lingvistiska fakulteten hörde aldrig mer av mig.
Mina och Bahar har flyttat, jag tror inte de kommer tillbaka.
Europa, jag kissade på mig när den grekiske lastbilschauffören körde av vägen.
Men han ville bara visa mig ett antikt tempel.
Du älskar Aristoteles, men du hatar greker.
Du älskar att räkna, men du hatar araber.
Du älskar Sigbjørns dikter, men du hatar samer.
Du älskar att pynta balkongen, men du hatar dina grannar.
Du älskar handklovar, men du hatar sex.
Europa, vad ska komma efter dig?
Inte undra på att Ötzi hade magsår.

Europa, det var länge sen jag längtade till Gertrude på rue des Fleurus.
Avantgardet är bara imperiets PR-trick.
Picasso målade Guernica och sa: En tjur är en tjur och en häst är en häst.
Ditt maskineri är för mycket.
Du fick mig att vilja åka på charter.
Det måste finnas något annat sätt att komma överens.
Europa, för tjugo år sen hatade vi ordet mångkultur för det gjorde oss till skillnad.
Nu bönfaller vi dig att välkomna det främmande.
Europa, säg efter mig:
Willkommen, bienvenue, welcome.
Fremde, étranger, stranger.
Glücklich zu sehen, je suis enchanté.